

розширення. Окрім того, як відомо, свобода завжди породжує нерівність, а фактична рівність може досягатися лише шляхом «всезагального знищення свободи» [3, с. 326] тощо. Відповідно, обґрунтування прав людини доцільно здійснювати, враховуючи, з одного боку, наявні й потенційні негативні наслідки здійснення людської свободи, а з іншого – умови оптимізації функціонування та розвитку суспільства у напрямку його «онтологічного тяжіння» до стабілізуючої динамічної рівноваги як у взаємодії усіх його власних структурних компонентів, так і в системі природного середовища. А вже з розширенням діапазону суб'єктивних дозволів та свобод, передбачуваних правами людини, збільшуються й масштаби відповідальності за результати їх реалізації.

Список використаних джерел:

1. Максимов С. Права людини: універсальність і культурна раціональність / С. Максимов // Право України. – 2010. - №2. – С. 36-43.
2. Хёффе О. Політика. Право. Справедливість. Основоволоження критической философии права и государства / О. Хёффе. – М.: Норма, 1994. – 320 с.
3. Чичерин Б. Собственность и государство. Часть вторая / Б. Чичерин. – М.: тип. Брискорн, 1883. – 459 с.

ДО ПИТАННЯ ЩОДО КОНСТИТУЦІЙНОСТІ ОКРЕМИХ НОРМ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Пуйко Віталій Миколайович, старший викладач-методист науково-методичного центру навчальних закладів МВС України

Прийняття свого часу Кримінального кодексу України (далі КК України) та Кримінально-виконавчого кодексу України (далі КВК України), які стали одними з перших кодифікованих нормативних актів держави, стало визначальним фактором у реалізації правоохоронної політики нашої держави та обумовило виникнення нових напрямів розвитку удосконалення українського законодавства у правоохоронній сфері. Одним з таких напрямів є продовження гармонізації українського законодавства із положеннями Конституції України та вимогами міжнародних нормативно-правових актів.

Наукова розробленість вказаного питання є достатньо широкою. Зокрема, дослідженням вказаної проблематики займалися: Беца О.В., Джужа О.М., Кучера Г.А., Музика А.А., Наливайко В.С., Пташинський О.Б., Радов Г.О., Рудник В.І., Романенко О.В., Степанюк А.Ф., Синьов В.М., Сергєєв І.С., Фаренюк С.Я. та ін. Проте, завдання гармонізації кримінального і кримінально-виконавчого законодавства із положеннями Конституції України та міжнародних нормативно-правових актів у сфері захисту прав і свобод людини залишається актуальним.

На даний час стало зрозумілим, що визначення соціальної ефективності права можливе лише із врахуванням ряду векторів: законності (як правового вектору), правової соціалізації особи (як умови забезпечення соціальної ефективності права) та солідарності в суспільстві щодо значення тих чи інших соціальних явищ [1; с. 267]. Досягнення такої ефективності можливе при гармонійній узгодженості і солідарності вимог законності, правової соціалізації і формування солідарних поглядів і позицій в Конституції України, кримінальному та кримінально-виконавчому законодавстві. Про необхідність взаємного узгодження змісту норм Конституції України, КК України, КВК України ведеться мова з моменту їх прийняття. Проте на даний час ця проблема залишається не вирішеною.

Проблемним залишається питання захисту прав і свобод засуджених під час відбування ними покарання у виді позбавлення волі на певний строк. Як на даний час свідчить практика, механізм забезпечення доступу засуджених до суду та оскарження порушень в діяльності адміністрації та

посадових осіб органів і установ виконання покарань не працює. Ст. 55 Конституції України прямо вказує, що "Права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб". Проте, КВК України не містить норми, що передбачала б механізм реалізації цієї статті засудженими. Оскільки порядок розгляду спорів між засудженим та адміністрацією колонії кримінально-процесуальним законом не передбачений, і правовідносини між УВП та засудженими не входять до предмету регулювання кримінального або кримінально-процесуального закону, то вони не розглядаються місцевими судами в порядку кримінального судочинства. Але в системі адміністративного судочинства такі скарги судді також відмовляються розглядати. Таким чином постала проблема визначення юрисдикції судового розгляду скарг засуджених на дії (бездіяльність) адміністрації установ. Наприклад, згідно з ст. 137 КВК України матеріальні збитки, заподіяні державі засудженими під час відбування покарання, стягуються з їхнього заробітку за постановою начальника колонії. Вказана постанова може бути оскаржена вищої посадової особи (ч. 4 ст. 137 КВК). При цьому вказівки на можливість оскарження цього рішення у інший спосіб не розглядається.

Вирішення цієї проблеми, на нашу думку, можливе лише через внесення змін і доповнень до чинного кримінально-виконавчого законодавства щодо чіткої регламентації процедури подання та розгляду скарг засуджених на дії (бездіяльність) адміністрації установ. На підтвердження такої пропозиції може розглядатися Інформаційний лист Вищого адміністративного суду України №334/8/13-11 від 12.03.2011 року, в якому висловлена чітка позиція про неможливість розгляду адміністративними судами справ предметом оскарження в яких є рішення, дії чи бездіяльність органів дізнання, слідства реалізованих в межах кримінального судочинства [2]. Також, оскільки ст. 8 КВК України містить вказівку про право засуджених на звернення до суду, на нашу думку, у тих випадках коли в КВК України спеціально вказується на можливість оскарження засудженими прийнятого рішення щодо їхніх прав та інтересів, необхідно додатково прописувати в цій же нормі можливість такого оскарження в судовому порядку.

Окремо слід розглядати відповідність положень ст. 86 КВК України ст. 63 Конституції України щодо розподілу засуджених по видам кримінально-виконавчих установ, про що вже давно йде дискусія серед науковців. Неприйнятною вважаємо оцінку цієї практики, як такої що «більш-менш відповідає основному закону» [1; с.220]. На нашу думку, така «більш-менш» невідповідність повинна бути усунута внесенням змін і доповнень до КВК України, які б чітко визначили порядок, принципи, процедуру прийняття рішень та їх оскарження щодо розподілу засуджених по видам кримінально-виконавчих установ.

Отже, приведення у відповідність кримінально-виконавчого законодавства положенням Конституції України та вимогам міжнародних нормативно-правових актів у сфері захисту прав і свобод людини залишається актуальним завданням для подальшого реформування законодавства. Його реалізація виступає визначальною умовою ефективності функціонування пенітенціарної системи в Україні.

Список використаних джерел

1. Новий Кримінальний кодекс України: Питання застосування і вивчення: Матер. міжнар. наук.-практ. конф. [Харків] 25-26 жовт. 2001 р. / редкол.: Сташис В.В. (голов. ред) та ін. - К.- Х.: «Юрінком Інтер», 2002. - 272 с.

2. "Законодавство України" [Електронний ресурс]: Сторінка сайту Верховної Ради України. Документ v0334760-11. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0334760-11>. – Назва з екрана.